

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en andere wetten in verband met de modernisering van de strafbaarstelling van verschillende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag (Wet seksuele misdrijven)

1. Wat is de aanleiding?

Er is sprake van veranderde en striktere maatschappelijke en internationale opvattingen over seksuele grensoverschrijding. Ook zijn er steeds meer verschijningsvormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag ontstaan, bijvoorbeeld online, met ingrijpende gevolgen voor slachtoffers. Als gevolg hiervan is er noodzaak en behoefte aan modernisering en aanscherping van de huidige zedenwetgeving in het Wetboek van Strafrecht. Daarnaast is er aanleiding om de huidige wetgeving juridisch-technisch te herzien, zodat de toepasbaarheid hiervan voor praktijkjuristen verbetert. Dit ter opvolging van de aanbevelingen uit het WODC-onderzoek "Herziening van de zedendelicten?".

2. Wie zijn betrokken?

In 2020 heeft (internet)consultatie plaatsgevonden over een voorontwerp van een wetsvoorstel seksuele misdrijven en is hierover gediscussieerd in de Tweede Kamer. De vele reacties op het voorontwerp geven blijk van een grote maatschappelijke en politieke betrokkenheid bij dit onderwerp. De ontvangen adviezen zijn verwerkt in het voorliggende wetsvoorstel. In dit kader hebben verschillende rondetafelbijeenkomsten en juridische werkgroepen met vertegenwoordigers van betrokken organisaties plaatsgevonden.

3. Wat is het probleem?

Seksueel grensoverschrijdend gedrag - zoals seksueel geweld, seksueel misbruik, kinderpornografische activiteiten en seksuele intimidatie - komt veel voor en heeft vaak ernstige en langdurige gevolgen voor slachtoffers. Het huidige Wetboek van Strafrecht schiet op onderdelen tekort in de strafrechtelijke bescherming tegen veelvoorkomende strafwaardige vormen van seksuele grensoverschrijding. De delictsomschrijvingen van aanranding en verkrachting, sluiten niet meer aan bij de huidige opvattingen over de strafwaardigheid van onvrijwillig seksueel contact. Veelvoorkomende strafwaardige verschijnselen als (online) seksuele intimidatie en sexchatting met kinderen zijn nu niet (zelfstandig) strafbaar gesteld. Voor een adequate wettelijke vertaling van de sociale normen met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag en gericht strafrechtelijk optreden tegen dit gedrag is het nodig en wenselijk de strafwetgeving bij de tijd te brengen.

4. Wat is het doel?

Doel van dit wetsvoorstel is een adequate en herkenbare strafrechtelijke reactie mogelijk te maken op strafwaardig seksueel (overlastgevend) gedrag in de hedendaagse en digitaliserende samenleving. Het wetsvoorstel verruimt de strafrechtelijke bescherming tegen aanranding en verkrachting. Deze delicten krijgen drie verschillende delictsvormen, een schuldvariant, een opzetvariant en een gekwalificeerde variant (bij dwang, geweld of bedreiging). Ook worden nieuwe strafbaarstellingen van seksuele intimidatie en sexchatting geïntroduceerd. Met een actueel wettelijk kader dat aansluit bij de maatschappelijke realiteit krijgen politie en openbaar ministerie meer en betere mogelijkheden om op te treden tegen strafbaar gedrag. Slachtoffers worden beter beschermd. Tegelijkertijd wordt hiermee een duidelijk signaal afgegeven naar (potentiële) daders dat seksueel grensoverschrijdend gedrag niet acceptabel is en streng wordt bestraft. Daarmee gaat van deze nieuwe wetgeving ook een normerende en preventieve werking uit. Om de implementatie van de nieuwe wetgeving en de uitvoering daarvan in de praktijk te begeleiden en faciliteren, wordt door het ministerie van JenV een implementatieprogramma opgestart. Dit programma heeft tot doel de implementatie van de nieuwe wetgeving op gestructureerde en gecoördineerde wijze vorm te geven, in nauwe samenwerking met de betrokken uitvoeringsorganisaties.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsinterventie is gerechtvaardigd omdat de huidige strafbaarstelling van seksuele (en seksueel getinte) misdrijven niet meer aansluit bij de maatschappelijke realiteit.

6. Wat is het beste instrument?

Wetgeving (strafbaarstellingen en mogelijkheden een passende straf op te leggen). Dit vloeit voort uit het in artikel 7 van het EVRM, artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht vastgelegde legaliteitsbeginsel: de wet bepaalt welke gedragingen strafbaar zijn.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

De (online) veiligheid van eenieder in Nederland wordt vergroot. Slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag kunnen in meer situaties aangifte doen. Daders van seksuele (of seksueel getinte) misdrijven kunnen vaker en zwaarder worden gestraft. De organisaties in de strafrechtketen, zoals politie en openbaar ministerie, kunnen gerichter en effectiever optreden tegen veelvoorkomend strafbaar gedrag.